

Lilla guiden till Systematiskt arbete med miljörisiker

Broschyren är i A5-format det innebär att när du skrivit ut den så skall sidorna bara vikas ihop på mitten och häftas. Du måste skriva ut dubbelsidigt för att det skall bli rätt.

Om inte alla sidor blir rättvända när du skriver ut, kontrollera följande:
Klicka på Arkiv och Skriv ut, ta bort boken vid Autorotera och centrera.
Kontrollerna också att liggande utskrift är valt.

Denna broschyr riktar sig till mindre verksamheter som har miljöpåverkan. Främst så kallade C-verksamheter men även andra verksamheter som behöver jobba med sina miljörisiker.

Broschyren har tagits fram av Länsstyrelsen och kommunernas miljökontor.

Vad är miljörisker?

En risk eller en fara för miljön är sådant som kan ge skador eller negativ påverkan på omgivningen. Risker uppstår ofta när händelser utöver det vanliga inträffar såsom slangbrott och spill men också under normal drift som exempelvis vid lastning, lossning och driftstopp.

Många blandar ihop arbetsmiljö och miljö. Enkelt uttryckt så handlar arbetsmiljö om de som arbetar i verksamheten och miljö om allt runtomkring d.v.s. marken, vattnet, luften och de människor som bor och vistas kring verksamheten.

Arbeta med miljörisker, vad innebär det?

Enkelt uttryckt så handlar det om att ställa sig följande frågor:

1. Finns det risk att något händer?
Ex. Ett spilloljefat läcker
2. Vad kan vi göra för att ta bort/minska risken?
Ex. Flytta till säkrare ställe
3. Om något ändå händer, hur kan vi hindra/minska följderna?
Ex: Tätningslock till brunnar, ha absorptionsmedel i närheten

Exempel på handlingsplan

HANDLINGSPLAN			
Åtgärder	Ansvarig	När	Utförd
EXEMPEL 1			
Anlita firma för att gjuta igen brunnarna			
Skaffa behållare för absorptionsmedel			
Kolla marknaden, lämpligt medel, beställa medel			
Informera personalen			
EXEMPEL 2			
Kolla med fastighetsansvarig om annat rum för faten			
Kolla typer av invallning, kostnader?			
Skissa på utformning av påkörningsskydd, bygga själv eller köpa?			

Exempel på blankett, Undersökning och bedömning

RESULTAT AV RISKBEDÖMNING		
Riskkälla	Risk	Åtgärd
EXEMPEL 1		
Hydraulsystem i rum med golvbrunn	Slangbrott och spill till golvbrunn	Plugga brunnar om de ej behövs
- ” -	Slangbrott och spill ut på gården	Behållare för absorptionsmedel ställs vid porten
EXEMPEL 2		
Uppställda spilloljefat	Påkörning av truck, läckage	Hitta bättre plats alternativt invallning och påkörningsskydd
	Läckage till golv och vidare till brunn	Hitta bättre plats alternativt invallning och påkörningsskydd

Varför skall man arbeta med systematisk miljöriskbedömning?

Genom att ta reda på vilka risker som finns i verksamheten och sedan åtgärda dem så kan man undvika negativ påverkan på människor och miljön. Förutom att vi skall skydda miljön så är utsläpp och liknande alltid kostsamt att åtgärda i efterhand.

Miljöbalken ställer krav på att företagen arbetar med egenkontroll, riskbedömning är en del av egenkontrollen.

Hur då systematiskt?

Ja, **undersök** och **bedöm riskerna**. Hitta lämpliga **åtgärder** och gör en **handlingsplan**. **Kontrollera** att det blir gjort. Allt detta ska planeras i god tid, göras regelbundet och följas upp.

Undersök och bedöm riskerna

- Identifiera vilka risker eller faror för miljön som finns i verksamheten.
- Bedöm om risken går att ta bort eller minska till rimlig kostnad och insats.

Ett bra sätt är att börja med en större genomgång/rond och sedan ha återkommande miljöronder, på samma sätt som för arbetsmiljön. Stående punkt på personalmöten kan också vara bra. Ibland krävs andra metoder, mätningar eller tekniska kontroller. Det är viktigt att det finns några som har fått utökat ansvar för att rapportera miljörisker och möjlighet att åtgärda brister.

Undersökning kan göras:

- Till vardags
- Regelbundet med ex. rond och möten
- Efter ett tillbud, ex. ett utsläpp
- Före förändringar/ upphandlingar i verksamheten

• Ledningsnät/Avlopp

- Har vi tillgång till aktuella ritningar på ledningsnätet?
- Kan vi stänga en brunn med tätning om vi får ett läckage?
- Vet vi var ett läckage hamnar?

• Luftutsläpp

- Vad har vi för utsläpp?
- Vad kan påverka utsläppen?
- Vad händer om ett filter går sönder?

• Oljeavskiljare

- Vart går vattnet från avskiljaren?
- Rutiner för tömning?
- Rätt dimensionering?
- Larm? Funkar de?

• Brand

- Vad bör vi skydda ur miljösynpunkt om det brinner?
- Vad händer vid brand i kemikalieförrådet?
- Vad händer med eventuellt förorenat släckvatten?

• M.m.

Exempel på frågor då man undersöker

Hur ser det ut på och runt er arbetsplats?

- **Kemikalier**
 - Var förvaras de?
 - Om ett läckage sker, vad händer då?
 - Finns det brunnar i närheten?
 - Vem vet vad som finns i kemikalieförrådet?
 - Hur tar ni omhand spill?
 - Vilka kemikalier kan bytas ut till mer miljövänliga?

- **Flytande avfall/flytande farligt avfall**
 - Finns det ett ställe där allt skall ställas?
 - Var står det innan dess?
 - Finns brunnar inne eller ute i närheten?
 - Hur transporteras avfallet till det samlade stället?

- **Buller**
 - Vet vi om det finns människor som störs av buller från vår verksamhet?
 - Slitage på fläktar, lager och liknande, riskerar att öka bullret

Bedöm lämpliga åtgärder

Fundera ut vilka åtgärder som kan göras för att ta bort eller minimera riskerna. För de risker som inte går att ta bort behöver ni också fundera på åtgärder för att minska följderna av om något ändå händer.

Åtgärderna kan vara av olika typer:

- Fysiska, exempelvis:
 - Säkrare utrymme och/eller invallning av farliga vätskor, införa mätning, installera larm, bullerdämpning.
- Administrativa eller organisatoriska, exempelvis:
 - nya eller förbättrade rutiner, tydligare ansvarsfördelning, förbättra kompetensen, se över kontrollsystem för uppföljning.

Handlingsplan

Utgångspunkten är att försöka ta bort riskerna helt.

Gör en handlingsplan för vad som skall göras

- Vilka åtgärder
- När skall de vara klara
- Vem skall göra det
- Då åtgärden genomförts, pricka av med datum.

Kontrollera

Kontrollera regelbundet, gärna i samband med rond eller möte att det som står i handlingsplanen blivit gjort.

Hur ofta skall riskbedömningen göras?

Helt beroende på typ av verksamhet och hur mycket förändringar som sker. För att arbetet skall vara regelbundet och fortlöpande är det lämpligt att gå igenom verksamheten och revidera riskbedömning, åtgärder och handlingsplan 1-2 gånger per år.

Viktigt

Kom ihåg att ni är skyldiga att meddela kommunens miljökontor om en driftstörning som kan ha betydelse för miljön inträffar.

Nedan finner ni:

- Exempel på frågor då man undersöker
- Exempel på blankett Undersökning och bedömning
- Exempel på handlingsplan